

“Dârü’s-sinâ’a-i Osmaniyye” Ahırkapı Kereste, Doğrama ve Ahşap malzeme Fabrikası

SERVET-İ FÜNUN Dergisi

Tarih : 1899 (30 Eylül 1310 Perşembe)

Sayı : 448

Sayfa : 8-9

Yazan : Ahmet İhsan

Başlık: “Dârü’s-sinâ’a-i Osmaniyye”

30.000 Osmanlı lirası sermaye ile müteşekkil hisseli Osmanlı Komandit Şirketi
İstanbul(Dersaadet) - Ahırkapı

Bundan altı sene evvel Ahırkapı’da deniz sahilinde tesis ve küşat olunan bu fabrika önce ufak bir sermaye, küçük bir umutla işe başlamış idi. Fabrika dülgerlerin, silicilerin, marangozların keserle, rende ile yaptıkları işi makineye gördürerek bu sayede hem zaman kazanacak, hem ucuz ve nefis mal çıkaracak idi. Fabrikanın kurucuları Avrupa’da mevcut bu nevi fabrikaları kemal-i dikkat ve vukuf ile tetkik ettiler. Memleketimizde en ziyade sarf olunan eşyayı(ahşap malzemeyi) çıkaracak makineler ısmarladılar, getirdiler ve işletmeye başladılar. Daha ilk tecrübelerde büyük muvaffakiyetler görüldü. Mesela bir silicinin on saatte çıkarabildiği onbeş kaplamalık parçayı makine bir saatte hem daha düzgün, daha mükemmel olarak

اخور قبو كراسته فابريقه سنك داخل منظره لرندن : مرانغوزلر سالونى .
Usine d'Ahour-Kapou : l'intérieur d'une salle de menuiserie.

çıkartıp ortaya atıveriyordu. Hele kapı, çerçeve, sandıklı tavan silmesi, oyma gibi ahşap malzemenin tezgahta hızlı ve düzgün imal edilişi fabrikanın mamullerine fevkalade bir revaç(ilgi) temin edeceğini gösteriyordu.

Kurucular gördükleri muvaffakiyetin(başarının) şevkiyle gayret ettiler.

“Dârü’s-sinâ’a-i Osmaniyye”nin kuruluşundan üç sene sonra Ahırkapı’daki bina iki kat büyümüş, sağ tarafa büyük bir kereste deposu ilave olunmuş, satınalma hakkı bulunan elektrik ve buharlı kurutma fırını sayesinde memleketimizde o zamana kadar görülme-yen bir başarı daha kazanılmış, yani keresteler mükemmelen kurutulduktan sonra tezgaha verilebilir olmuştu.

Fabrika idaresi daha sonra inşaat işine başladı, az zaman içinde Göztepe’de, Kızıltoprak’da, Kuruçeşme’de, Büyükkada’da zarif ve latif binalar, kâşâneler vucuda getirdi.

Fakat bütün bu başarılar gösterdiği “ Dârü’s-sinâ’a-i Osmaniyye” büyük sermayeli bir muntazam şirket idaresine geçmedikçe lazım gelen mükemmeliyete sahip olamayacaktır. Bunun üzerine kurucularca verilen karara göre 10 Temmuz 1310(1899) tarihinde her biri 50’şer liralık 600 hisse senedinin toplamı olan 30.000 lira sermaye ile hisseli bir komandit şirketi kurup idaresi kurucu Raif Bey Efendi ile gazetemiz imtiyaz sahibi Ahmet İhsan Bey tarafından deruhte edildi (üstlenildi). Yeni şirket başlangıcında hisselerin yalnız 15.000 liralığını nakte çevirmişti, Bugün hisselerin 20.000 liralığı tamamen satılmış ve bakiyesi şirketçe sermayeye lüzum görüldükçe elden çıkarılmak için tutulmuştur.

Yeni şirketin maksadı, her tür marangozluk işleri, her türlü ürün ve ahşap sanat eserleri meydana getirmek, her türlü ahşap inşaatı üslenmek ve geniş bir kereste ticaretinden ibarettir.

Fabrikaya bir göz atmak bu maksatın nasıl gerçekleşeceğini gösterir.

Fabrika binalarının bir tarafı “Dârü’s-sinâ’a-i Osmaniyye” şirketinin kirasında bulunan “Ahu dağı” ormanlarından kesilip getirilmiş çam kütükleriyle(tomruklar) doludur. Bu kütükler oradan kaldırılıp demir yollar(konveyörler) üzerinde makineli bıçkılar önüne gelir. Bıçkılar seyrine doyulmaz bir mükemmeliyet ve süratle, bu koca kütükleri önce kalın, sonra daha ince tahtalar haline getiriyor. Bu tahtalar bir müddet istifte bırakılıp suyunu çektikten, bir kere de fırında iyice kuruduktan sonra fabrikanın birinci tezgahına giriyor ki orada, mesela çerçeve olacak ise , rende, planya, delik, başlık tezgahından geçiyor. Sonra üst kata çıkıp tesviye, perdah, çatma tezgahını da ziyaretle onlardanda payına düşeni alarak mükemmel bir çerçeve haline gelmiş olduğu halde cilahaneye, oradanda müşterilerin huzuruna sevk olunuyor.

Tezgahların içinde en ziyade dikkat çekenler silmeye mahsus olanlardır. Bir silicinin bir kaç saatte beş on türlü avadanlık(alet-takım) ile meydana getirildiği bir silme, adı tahta şeklinde makinenin bir tarafından girip temiz oyulmuş, işlenmiş olduğu halde diğer taraftan, hemde bir dakika içinde çıkar.

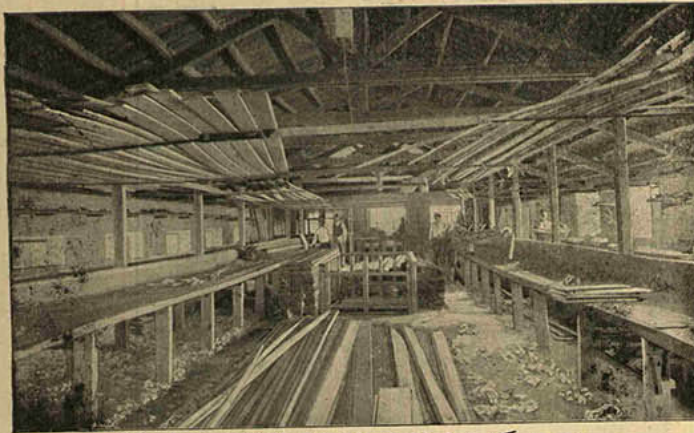
Fabrika kendine ait bir resimhanesi ve özel mimarları vasıtasıyla her türlü bina tasarımı ve planlarını tertip ve tanzim ve yapacağı keşif mucibince her türlü inşaatı deruhte etmekte, muhtelif inşaatlara ait ahşap malzemeyi günden güne süratle ve eksiksiz üretmektedir.

Özetle; Ev yaptıracak veya tamir ettirecek olanlar için bir kere “Dârü’s-sinâ’a-i Osmaniyye”ye müracat şarttır.

Not: Bu yazı <http://www.servetifunundergisi.com/> adresinde yayınlanan dergi kopyasından bazı kelimeler ve cümleler günümüz türkçesine çevirilerek Celalettin Akça tarafından hazırlanmıştır. Eksik ve kusurlarından kendisi sorumludur. 29.11.2022/İstanbul

İlgili sayfaların Orijinal kopyaları:

اخور قيو کراسه فابريکه سنک داخل منظره لرندن : مرانفوزلر سالوني .
Usine d'Ahour-Kapou : l'intérieur d'une salle de menuiserie.

چاتميه دستکاهلارني ده زيارته اولوردن ده حصه مصيبي سني آلهرق مکمل چرجيوه حالته کيرمش اولديني حالده جلاخانه به ، اورادن ده مشتريلارک حضورينه سوق اولونيور .

دستکاهلارک اينجده الک زياده نظر حيرته کوروللار سيلمه بايمغه مخصوص اولانلردر بر سيليجينک بر قاج ساعتده بش اون درلو آوادانلق ايله ميدانه کتيرديک بر سيلمه ، عادى تخنه شکنده ما کنهک بر طرفدن ککروب تمزاولوش ، ايشلمش اولديني حالده ديگر طرفدن ، همده بر دقيقه ظرفنده چيقار .

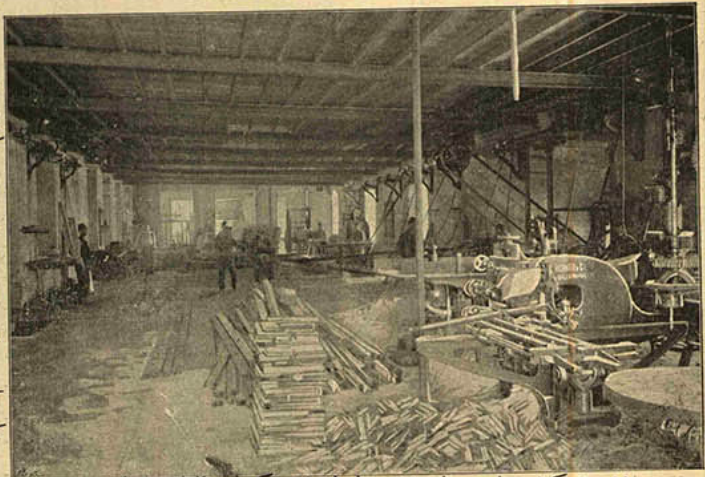
فابريقه کندينه مخصوص رسمخانه سي وخصوصى معمارلرى واسطه سيله هر درلو بنا رسم ويلانلرينى ترتيب و تنظيم ويايجنى کشف موجبنجه هر نوع انشاآتى درعهده ايتمکده ، انشاآت مختلفه به متعلق کونا کون مالزمه خشيبه يي کمال سرعت وانتظام ايله احضار ايلمکده در . خلاصه : اويابد بره جق ، او تعمير ايتد بره جک اولانلر ايچون بر کره « دارالصناعه عثمانيه » به مراجعت شرطدر . رسملر مز فابريقه نك دکن طرفدن کورونشيله داخلنه عائد يالکز ايکي منظره يي کوستريور .

بو کوتوکلر اورادن قالد يريلوب دمير يوللر اوزرنده ما کنه لي ييقيلارک اوکنه کليور ، ييقيلار سيرينه طويولماز بر مکمليت وسرعتله بو قوجه کوتوکلرى اولا قالين ، صوکره ده ايجنه تخنه لر حالته کتيريور . بو تخنه لر بر مدت استيفده بر اقبولوب صونى چکده . کن ، بر کرده قزغاده ايجنه قورودقدن صوکره فابريقه نك برنجى دستکاهنه کيرسيورکه اوراده ، مثلا چرجيوه اوله جق ايسه ، رنده ، پلانیه ، دليک ، باشلق دستکاهلردن کييور ، صوکره اوست قانه چيقوب نسويه ، برداخ ،

منتظم شرکت اداره سته کيمدکيه لازم کنن مکملته مالک اوله ميه جقدر . بونک اوزرينه مؤسسارجه و بر يان قرار موجبنجه ۱۵ تموز سنه ۱۳۱۵ تاريخنده بهرى الدير ليرالى آلتي بوز حصه سندنک يکونى اولان اونوز بيک ليرا سرمايه ايله اسهاملى بر قوماندت شرکتي تشکيل و اداره سي مؤسس رائف بک افندي ايله غزنه من صاحب امتيازى احمد احسان بک طرفدن درعهده ايدلدى . يکي شرکت بدایت تأسسنده اسهامک يالکز اون بش بيک ليرالغى ارکانى مياننده تقصده تحويل ايتيش ايدى ، بوکون يکرى بيک ليرالغى تماماً صاتلمش ومتباقيسى شرکته سرمايه لزوم کورلدکيه آلدن چيقارلمقده بولمشد .

يکي شرکته مقصدي هر نوع مرانفوزلاق ايشلارى ، هر درلو معمولات ومصنوعات خشيبه ميدانه کتيرمک ، هر نوع انشاآتى درعهده ايلمک وواسع بر کراسه تجارتى ايتمکدن عبارتدر فابريقه مشتملاتنه عطف اولونه جق بر نظر بومقصده نصل تامينته چالشلديغنى وتامين اولونديغنى کوستر . « دارالصناعه عثمانيه » ابنه سنک بر طرفى شرکته تحت استيجارنده بولونان آهو طايى اورمانلردن کسيلوب کتيرلش ييغين ييغين چام ککوتوکلرله دولودر .

اخور قيو کراسه فابريقه سنک داخل منظره لرندن : ما کنه لر و تجارتى دستره لر .
La salle de scierie mécanique.